

Ze deed haar ogen dicht en merkte twee tellen later dat dat een slecht idee was. Haar ademhaling versnelde, opeens voelde ze haar hart bonken, haar slapen begonnen te bonzen... Ze dacht dat ze snelle voetstappen hoorde, ze zag het plaveisel, nat van de regen, een zwarte Citroën, de schaduw van de Arc de Triomphe, in de verte klonk een politiesirene... Toen vond er een fel witte explosie plaats achter haar oogleden, schokgolven rolden door haar hoofd. Het volgende ogenblik was het weer voorbij. Alles was nu zwart en stil. Doodstil. Haar ademhaling kwam tot rust. Met draaiende bewegingen masseerde ze haar slapen. Toen deed ze haar ogen weer open...

Isabelle Bonnet zat op een grote, gladde steen aan de rand van een weinig gebruikte provinciale weg. Ze veegde het zweet van haar voorhoofd en probeerde ergens anders aan te denken. Rook het nou naar lavendel of beeldde ze zich dat alleen maar in? Het sjiipen van de cicaden was in elk geval wél echt. Haar blik dwaalde over het uitgestrekte landschap, over de heuvels die ergens in het schitterende licht één werden met de lucht. Daarachter lag de azuurblauwe zee, vermoedde ze. Het tafereel deed haar denken aan een aquarel van Paul Cézanne, die als bijna geen ander die weergaloze kleuren van het landschap van de Provence had weten vast te leggen. Vooral de betoverende okertonen, het blauw van de bloeiende lavendelvelden en de eigenaardige zilveren sluier waaronder alles schuilging. In haar huis in Parijs hing een reproductie van die aquarel boven de bank. Het tafereel riep nagenoeg bedolven herinneringen aan haar jeugd op, die ze graag in leven hield.

En nu zat ze dan hier, niet tegenover een schilderij van Cézanne, maar in de echte wereld, in de schaduw van een kurkeik, op een steen die ze zo goed kende dat het voelde alsof ze hier als meisje al had gezeten, met haar armen over elkaar, haar benen opgetrokken, met blote voeten en blonde vlechtjes. Hoelang was dat wel niet geleden? Een eeuwigheid, en nog een paar jaar meer.

Isabelle Bonnet haalde haar handen door haar haar. Dat was niet meer blond, maar grijs kon je het ook nog niet noemen. Met een snelle beweging streek ze een grote lok voor de linkerhelft van haar gezicht. Dat was een gewoonte geworden, zelfs als ze alleen was. De lok verborg een litteken dat van haar voorhoofd langs haar oog tot haar kaakbeen liep.

Ze wendde de blik naar een beboste rij heuvels. Als ze zich niet vergiste, stond daar een klooster. Daar was ze als kind geweest, samen met haar vader, die haar over de chartreuse had verteld, over teruggetrokken levende monniken die baden voor de mensheid, over de heilige Bruno, over brandschattingen, plunderingen en verval. Ze nam zich voor het klooster een dezer dagen te bezoeken – niet met de auto, maar lopend, over een pad door het bos. Net als vroeger, toen haar vader nog leefde en het leven nog mooi was.

Isabelle Bonnet dacht dat ze met kalmte aan de dingen moest beginnen; ze had immers de tijd – zoveel tijd had ze van haar leven nog niet gehad. Ze zou tot de zee rijden en het strandje met de pijnbomen zoeken waar ze had leren zwemmen. En ze wilde met de veerboot naar het eiland Porquerolles, daar een fiets huren en naar het Plage Notre-Dame rijden. Daar had ze ooit gepicknickt met haar ouders en handstand gedaan in het water. Ze herinnerde zich dat Georges Simenon een paar jaar van zijn leven op Porquerolles had doorgebracht en daar zijn commissaris Maigret zelfs een onderzoek had laten instellen. Van Simenon was ook het citaat dat het eiland ‘de aardse afdeling van het paradijs’ was. Ze haalde diep adem. Ze geloofde niet in het paradijs, niet in gene zijde en al helemaal niet in deze zijde. Ze geloofde nog eerder in de hel.

Ze zette zich schrap, stond op en liep naar haar auto. De eerste stappen waren pijnlijk en haar linkerbeen werkte niet helemaal mee, maar daarna ging het beter. Bij het instappen schoot het in haar rug. Evengoed was ze niet ontevreden. Ze had zich al eens aanmerkelijk slechter gevoeld; ze ging vooruit. En het had ook

een voordeel dat er nu vanuit alle mogelijke en onmogelijke lichaamsdelen pijnsignalen werden gegeven. Ze moest er zelfs om glimlachen. Zo wist je tenminste dat alles er nog aan zat. Oké, er bestond nog zoiets als fantoompijn, maar daar wilde ze liever niet aan denken.

Ze startte de motor en begon aan de laatste kilometers. Over niet al te lange tijd zou ze het doel van haar reis bereiken: Fragolin, het kleine plaatsje in het Zuid-Franse departement Var waar ze haar jeugd had doorgebracht en sindsdien niet meer was geweest – alleen in haar herinnering.

De mensen in Fragolin waren er trots op dat ze in het *arrière-pays* woonden, in het Massif des Maures, het achterland van de Côte d'Azur, te midden van kurkeiken en kastanjabomen. Weliswaar was de kust niet zo heel ver weg, maar toch was je hier lichtjaren verwijderd van de drukte rond Saint-Tropez, Cavalaire of Le Lavandou. Er waren nog ouderen onder de bewoners die maar één of twee keer in hun leven naar zee waren geweest. *Le vieux* Georges, die nauwelijks nog tanden in zijn mond had, maar al voor de middag zijn eerste pastis dronk en graag verhalen vertelde, beweerde zelfs dat hij de zee alleen kende als een blauwe streep in de verte. En daarbij placht hij dan minachtend op de grond te spuwen. Alleen grootheidswaanzinnigen gingen daar naartoe, want je kreeg er maar besmettelijke ziekten en oorsuizen van. Dat was een algemeen bekend feit. Er zou een wet in het leven moeten worden genoemd die gezonde mensen het bezoek aan kustplaatsen verbood. Tegelijkertijd moest Fragolin gesloten worden voor toeristen. Die verpestten de lucht maar met hun automobielen en liepen als een kip zonder kop over straat. Gewoonlijk bestelde Georges op zijn laatst nu een tweede pastis. Dan stak hij een filterloze Gitanes op, hoestte en begon over de oorlog.

Natuurlijk ging niemand in Fragolin zo ver als de oude Georges. Niemand was er principieel op tegen dat kustbezoekers hier hun geld kwamen uitgeven. Clodine leefde met haar winkeltje *Aux saveurs de Provence* bijvoorbeeld uitsluitend van de toeristen. Geen plaatselijke bewoner zou ooit op het idee komen een zeepje bij haar te kopen. Zelfs niet zo'n hartvormig geval dat naar lavendel en citroen geurde. Het hotel *Auberge des Maures* was in trek bij

gasten die van de natuur hielden en uitgebreide wandelingen in de omgeving maakten. Je had het restaurant La Terrasse Provençale, dat zelfs in de *Guide Michelin* werd aanbevolen. Voor de kurkhandel zat Alain in een oude fauteuil te wachten op toeristen die geïnteresseerd waren in zijn met snijwerk versierde schalen. Er waren ook vreemden in Fragolin neergestreken – een kunstenaar, een stel Zweedse alternatievelingen, een handjevol Engelsen, een stel uit Parijs dat hier een tweede huis had, maar die zag je maar zelden. Bij het spelletje petanque dat elke middag voor het *hôtel de ville*, het gemeentehuis, werd gespeeld was men echter onder ons. Daar gold de onuitgesproken regel dat alleen degenen die in het dorp waren geboren mochten meedoen. Fragolin was dan wel met de tijd meegegaan, maar sommige klokken leken er langzamer te lopen en sommige waren zelfs stil blijven staan – ooit, vele jaren geleden. Fragolin had nog veel van zijn oorspronkelijke karakter bewaard. Misschien was het omdat de twee wegen die ernaartoe leidden even smal als bochtig waren. Fragolin lag voor toeristen niet zo dichtbij als Ramatuelle, Grimaud of La Garde-Freinet. De oude Georges sloeg een kruis. ‘*Dieu m’en garde!*’ God verhoede!

Isabelle Bonnet naderde Fragolin over een weg die door platanen was omzoomd. Ze kruiste een beek, bleef even stilstaan op het bruggetje en probeerde zich het beeld met de oude molen voor de geest te halen – vergeefs. Ze sloeg rechtsaf, reed langs Alains kurkhandel, die er in haar jeugd beslist nog niet was geweest, en zag toen het bord dat de Auberge des Maures aanduidde. Daar had ze een kamer gereserveerd. Toen kon ze opeens niet verder. Voor haar stond een kleine file aan voertuigen, wat verbazingwekkend was, want er waren nauwelijks auto’s op de weg. Tenslotte zag ze de reden voor het oponthoud, en wel in de vorm van een uniform van de plaatselijke gendarmerie. De beste man had de weg afgezet en controleerde de papieren. Isabelle glimlachte. Hij verveelde zich zeker. Ook een manier om je te amuseren. Maar het was wel een eenzijdig vermaak. Ze speelde met de gedachte over het voetpad langs de rij auto’s te rijden, de gendarme een van haar referenties onder de neus te duwen, het beste maar meteen die van het Élysée, die ondertekend was door de president van de republiek en die haar alle privileges verleende, maar ze bedacht

zich. Waarom zou ze dat doen? Ze had de tijd en was vast van plan uit te rusten. Dus wachtte ze geduldig tot ze aan de beurt was. De gendarme salueerde en vroeg naar haar *carte d'identité* en haar rijbewijs. Hij was ongeveer even oud als zij. De gedachte kwam bij Isabelle op dat het theoretisch mogelijk was dat ze als kind samen hadden gespeeld.

‘Bent u journalist?’ vroeg de gendarme onverwacht scherp.

Isabelle trok vragend haar rechterwenkbrauw op. ‘Journalist? Zie ik er zo uit, dan? En wat doet dat er eigenlijk toe?’

De gendarme keek haar aandachtig aan. ‘Geef antwoord op mijn vraag! Bent u journalist?’

‘Nee. Dat ben ik niet,’ zei ze. ‘Ik kom hier voor mijn rust en heb daar verderop in het hotel een kamer gereserveerd.’

‘Ja ja, voor uw rust! Ik zal u in de gaten houden!’

‘Mag ik weten waarom? Is er iets gebeurd?’

‘Geen commentaar. Maar als u toch journalist blijkt te zijn, krijgt u beslist problemen en wel met mij persoonlijk.’ Hij gebaarde haar verder te rijden. ‘*Bonne journée!*’

Isabelle had zich de ontvangst in haar geboortedorp wel hartelijker voorgesteld. Niet veel later reed ze het grind van de parkeerplaats van het hotel op.

De receptie was onbemand, dus tikte ze op de bel op de balie. Het duurde even voor er een dikke receptioniste kwam aansloffen; ze glimlachte vriendelijk en maakte niet zo’n naargeestige indruk als de gendarme. Terwijl Isabelle een gastenformulier invulde, waarop ze als beroep ‘ambtenaar’ opgaf en als reden voor haar verblijf ‘vakantie’, vertelde de receptioniste over de goede weersverwachting, dat het ontbijt werd geserveerd tussen acht en tien, dat roken op de kamer verboden was – en dat haar knieën pijn deden door het lange werken. Dus of mevrouw, omdat vandaag ook de dienstbode vrij had, haar bagage alstublieft zelf wilde dragen.

Isabelle zei dat dat geen probleem was, ze had maar weinig bij zich. Toen vroeg ze of er een reden was voor de politiecontrole die ze zojuist had meegemaakt. Was er iets gebeurd?

De receptioniste wees naar de voorpagina van de *Var-Matin*, het regionale dagblad dat op de balie lag. ‘Dat daar is de reden. Ze zijn volkomen van de wijs. En wat kan het ons hier eigenlijk schelen? Ze waren toch niet van hier.’

Isabelle las de kop: ‘Fragolin: nog geen spoor in moordzaak!’; eronder stond: ‘Verdwenen Brit verdacht van moord. Wie is de dode vrouw?’ Isabelle vroeg of ze de krant mocht meenemen.

De receptioniste knikte. ‘Die waren niet van hier,’ zei ze weer. ‘Dus waarom al die heisa? Laat ze elkaar toch lekker van kant maken, die *étrangers*. Wie interesseert dat nou? Alleen maar slecht voor de zaken...’

Isabelle glimlachte fijntjes. Ze klemde de krant onder haar arm, pakte haar koffer en ging op weg naar haar kamer. Daar kukelde ze de hele zooi op bed, deed de blauwe luiken open en keek uit op het pleintje en de kerk. Daar was ze dan – in een verleden dat ze zich nauwelijks nog kon herinneren. In Fragolin wilde ze zichzelf terugvinden, lichaam en geest laten genezen en erachter komen hoe het verder moest met haar leven.

Nadat ze zich had opgefrist, nam Isabelle twee pijnstillers en maakte zich op voor een wandelingetje. Eerst ging ze naar de kerk aan de overkant en het daarachter gelegen kerkhof. Het duurde even voor ze daar de grafsteen vond. Het bezorgde haar een vreemd gevoel haar eigen naam te zien staan: ‘Bonnet’. En daaronder de voornamen van haar ouders. De sterfdatum was bij allebei dezelfde. Haar ouders waren bij een verkeersongeluk om het leven gekomen. Isabelle vouwde haar handen. Destijds was ze nog een klein meisje met vlechtjes geweest; ze had op de achterbank gezeten en het ongeluk als door een wonder overleefd. Kinderen hebben nog wel eens een beschermengel, haar ouders hadden er geen. Ze bekeek het graf eens goed. Wie verzorgde het eigenlijk? Waarom had ze geen bloemen meegenomen? *Mon papa, maman...* volgende keer. Ik kom hier weer terug, elke dag zolang ik hier ben.

Ze nam afscheid met een luchtkus, stak twee kaarsen aan in de kerk en zocht zich vervolgens een weg door de wirwar van straatjes. Geamuseerd bleef ze even staan bij een houten paal met een enorme hoop richtingaanwijzers: *Centre Village, Vieux Village, Église, Bibliothèque, Boulangerie-Pâtisserie, Boucherie, Écoles...* en dat terwijl alles vlak bij elkaar lag. Het mooiste vond ze de pijl met het opschrift *Toutes Directions*, die recht naar boven wees, naar de hemel. Ze kwam langs twee huizen die zo dichtbegroeid

waren dat je door de bladeren nauwelijks nog een raam kon open-
doen. Een gedenkplaat bij een bron herinnerde aan de *Résistance
et Brigade des Maures*, en aan de verzetsstrijders die in mei 1944
door de nazi's waren doodgeschoten. Op een krijtbord voor een
kleine bistro die de naam Chez Jacques droeg werd als *plat du jour*
de *couscous de poissons* aanbevolen. Ten slotte kwam ze bij een
leuk winkeltje aan dat met lichtblauw geschilderde schrootjes was
betimmerd. *Aux saveurs de Provence* stond er in krullerige gou-
den letters boven de entree. En voor de winkel stonden een paar
manden met zeepjes en zwarte bordjes. Vooral de hartvormige
coeurs in pastelkleuren vond ze erg mooi: *verveine, vigne rouge ou
lavande broyée*. Toen ze uit nieuwsgierigheid door de winkelruit
naar binnen wilde kijken, viel haar oog toevallig op de sticker met
de openingstijden en de naam van de eigenares: Clodine Cassien.
Isabelle voelde dat haar hart sneller begon te kloppen. Clodine
Cassien? Ze herinnerde zich nauwelijks nog namen uit haar jeugd,
maar deze wel. Als klein meisje was Clodine haar beste vriendin
geweest. Nog jarenlang hadden ze elkaar brieven en kaartjes ge-
schreven tot op een gegeven moment de klad erin kwam. Clodine
Cassien. Waarom gebruikte ze haar meisjesnaam nog? Rare vraag,
dat deed ze zelf ook, omdat haar carrière altijd zo belangrijk was
geweest dat ze helemaal vergeten was te trouwen. Maar dat was
een ander onderwerp; daar wilde ze niet bij stilstaan. Vastbesloten
ging ze de winkel binnen, die mudjevol stond met Provençaalse
delicatessen en souvenirs, en waar het geurde naar stoffen zakjes
met lavendel, tijm en rozemarijn. Een vrouw met donker haar die
ongeveer even oud was als zij stond juist flessen olijfolie op een
plank te sorteren.

‘Pardon?’ vroeg Isabelle behoedzaam. ‘Bent u Clodine?’

De vrouw draaide zich om en keek haar vragend aan.

‘Ik ben Isabelle. Isabelle Bonnet. Ken je me nog? Het is wel erg
lang geleden, maar...’

Een paar tellen later omhelsden ze elkaar warm en hartelijk.
Hoewel Isabelle niets van sentimentaliteit moest hebben en zich-
zelf als ongevoelig beschouwde, moest ze erkennen dat de tranen
haar in de ogen stonden. Aangezien Clodine over een paar mi-
nuten haar winkel zou sluiten voor de lunch, spraken ze af in de
kleine bistro waar de couscous op het dagmenu stond.

Isabelle ging alvast vooruit, vond een vrij tafeltje en nam plaats. Nu was ze dan echt door het verleden ingehaald! Ze was opgewonden en voelde zich gelukkig. Op het tafeltje naast het hare lag dezelfde editie van de *Var-Matin* die in de Auberge op haar bed lag. Die met de moordzaak op de voorpagina, met de verdwenen Engelsman en de onbekende dode vrouw. Hoewel ze met haar gedachten eigenlijk bij Clodine en haar jeugd was, pakte ze als vanzelf de krant en las het artikel even door. De feiten waren bepaald schaars: twee dagen geleden had een werkster in een villa aan de rand van Fragolin een dode, jonge vrouw gevonden. Ze was halfnaakt en was door meerdere kogels getroffen. Een ervan had haar gezicht verminkt. Het huis was eigendom van een alleenstaande Engelsman die hier nog niet lang woonde en over wie men weinig wist te vertellen. De man was verdwenen. De gendarmerie was naar hem op zoek. Hij werd er in hoge mate van verdacht de jonge vrouw, die vermoedelijk zijn minnares was, te hebben doodgeschoten. Haar paspoort was niet gevonden, wel een handtas met een sleutel, lippenstift en condooms. Haar gezicht was zodanig verwoest dat je je niet meer kon voorstellen hoe ze eruit had gezien. Isabelle vouwde de krant op en legde hem terug. De zaak liet haar koud, ze had al veel erger meegemaakt. In vergelijking daarmee was dit een soort kinderfeestje. Maar ze moest wel toegeven dat ze verrast was. In het gemoedelijke Fragolin had ze zo iets niet verwacht. Maar ja, waarom zouden hier geen misdrijven voorkomen? Die kwamen overal voor waar mensen woonden. Als iemand dat wist, was zij het wel.

Het etentje met Clodine vloog voorbij. Ze klonken met een glas rosé op het weerzien. Clodine vertelde Isabelle dat ze geen kinderen had, gescheiden was en haar meisjesnaam weer had aangenomen, en dat ze de afkoopsom van haar man in het winkeltje had gestoken – een droom die ze al lang had gekoesterd. Het winkeltje liep niet erg goed, vertelde ze. Fragolin lag uit de loop. Maar in het hoogseizoen kwamen er wel genoeg toeristen. Met de omzet die ze dan maakte kwam ze de slechte maanden wel door. Ze vertelde ook over haar broer Pascal, de eigenaar van de plaatselijke slagerij. Isabelle herinnerde zich het bordje met *Boucherie* erop. Pascal was gelukkig getrouwd en zeer geliefd in het dorp, zei Clodine.

Hun gesprek werd onderbroken toen een stevige kerel met grijzende slapen naar hen toe kwam om Clodine te groeten. Hij gaf haar drie kussen op de wang, gaf Isabelle een hand en maakte een grapje in het Provençaals dat Isabelle niet begreep, maar ze lachte met Clodine mee. Toen ging hij er weer vandoor.

‘Thierry,’ zei Clodine. ‘Hij is onze burgemeester en notaris. Ik ken hem al een hele tijd; hij is ook gescheiden, net als ik. Een hartstikke aardige kerel, maar helaas wil hij niets van me weten.’

Toen was het Isabelles beurt om over zichzelf te vertellen. Dat deed ze niet graag. Als het om persoonlijke dingen ging, was ze gewoonlijk zo gesloten als een oester. Maar tegenover Clodine kon ze zich er niet van afmaken. Dat ze na de dood van haar ouders bij haar oma in Lyon was gaan wonen, herinnerde haar vriendin zich nog; ze waren destijds immers penvriendinnen geweest. Na haar eindexamen was ze naar Parijs gegaan, waar ze had gestudeerd en uiteindelijk in dienst was getreden bij de overheid. Nee, ze was nooit getrouwd, ze had ook geen kinderen, ze had een paar relaties gehad, maar was nu weer alleenstaand. Maar dat vond ze zelf geen probleem, integendeel zelfs, ze was graag op zichzelf en had helemaal geen zin om zich aan een man aan te passen. Bovendien had ze altijd veel te doen gehad. Toen Clodine vroeg hoe het met haar ging, zei ze: ‘Goed. *Pas de problème, tout va bien!*’

‘Toen je klein was, kon je ook al niet goed liegen,’ zei Clodine. ‘Het gaat helemaal niet goed. Dat zag ik meteen al.’

‘Nee hoor. Alles is prima in orde.’

‘En je been dan? Ik zag in de winkel al dat je moeilijk loopt. Dat litteken op je slaap is te opvallend om te verbergen en het ziet er recent uit. En toen we net klonken, zag ik je hand trillen. Heb je een ongeluk gehad? Dat kun je mij toch wel vertellen.’

Isabelle aarzelde even. ‘Ja, er was een ongelukje,’ gaf ze toe, ‘zevenennegentig dagen en zes uur geleden. Maar nu ben ik weer fit.’ Ze lachte zachtjes. ‘Nou ja, in elk geval bijna.’

Clodine pakte haar hand vast. ‘Wat is er gebeurd?’

‘Ik wil er niet over praten.’

‘Daar zal het niet beter van worden.’

Isabelle dronk haar glas rosé leeg en beduidde de ober haar een tweede glas te brengen. ‘Ik hoef vandaag niet te werken,’ zei ze verontschuldigend. ‘En ik hoef ook niet meer te rijden.’

‘Goed. Wat is er gebeurd?’

‘Het was... het had met... met mijn werk te maken,’ hakkelde Isabelle.

‘Kom nou, zeg het gewoon. Wat doe jij dan precies in dienst van de overheid?’

Isabelle keek om zich heen en vergewiste zich ervan dat niemand luisterde. ‘Zevenennegentig dagen en zes uur geleden ging er in Parijs een bom af in de buurt van de Arc de Triomphe...’ Ze liet een stilte vallen.

Clodine sperde haar ogen wijd open van schrik. ‘Wát? Bedoel je die aanslag op de president? Met al die doden? Was jij daar ook bij?’

Isabelle slikte moeilijk. ‘Ja. Ik was daar ook bij.’ Weer probeerde ze een glimlachje te produceren. Ze ging met haar hand over het litteken. ‘Het lijkt erop dat ik iets te dicht in de buurt stond.’

Clodine schoof haar stoel dicht bij haar vriendin en sloeg haar arm om haar heen. ‘Wat een mazzel dat je überhaupt nog leeft!’

Isabelle veegde haar haar over haar slaap. ‘Zo langzamerhand geloof ik ook dat ik blij moet zijn dat ik nog even heb mogen blijven. In het begin ging het zo belazerd met me dat ik alleen nog maar dood wilde.’

‘Ik begrijp het niet,’ zei Clodine na een korte stilte. ‘Er liepen daar toch commando’s rond. Alles was afgesloten, ze hebben de president in veiligheid gebracht. Ik dacht dat er onder de burgers geen doden of gewonden waren gevallen. De enige slachtoffers waren leden van een geheime antiterreureenheid.’

Isabelle knikte. ‘Klopt, ja.’

‘Hoe zit dat dan met jou?’ vroeg Clodine.

Isabelle nam een slokje rosé. ‘Hoe het met mij zit? Ik was het hoofd van de antiterreureenheid. Zo zit het.’

Clodine keek haar verbijsterd aan. ‘Was jij dat? Heb jij de president dan het leven gered?’

‘Ja, misschien heb ik dat gedaan. Maar ik ben veel van mijn jongens kwijtgeraakt. Ik heb het behoorlijk verknald.’

‘Je bent een held!’

‘Nee. Ik heb het verknald. De eerste vrouw in die functie heeft gefaald.’

‘Flauwekul. Je had er een medaille voor moeten krijgen.’

‘Het *Grand-croix de la Légion d’Honneur*,’ zei Isabelle zacht.

‘Het grootkruis van het Legioen van Eer? Ja, dat zou wel wat zijn. Zo’n onderscheiding heb je wel verdiend.’

‘Dat vond de president zelf ook,’ zei Isabelle. ‘Hij heeft me die onderscheiding afgelopen week zelf uitgereikt.’

‘Dat méén je niet!’

Isabelle keek ontsteld naar de hemel en streek met bevende handen over haar gezicht. ‘Ik weet niet wat er met me aan de hand is. Ik had je dit nooit moeten vertellen. De rosé... de pijnstillers...’

‘Het geeft niet. Wees niet bang. Ik zeg het tegen niemand. Mondje dicht, echt waar.’

Isabelle kneep haar ogen halfdicht. ‘Mondje dicht? Echt? Ik ken je toch nauwelijks? Tussen toen en nu ligt praktisch een heel leven.’

‘Ik zwijg als het graf,’ zei Clodine met nadruk.

Isabelle ontspande zich. ‘Dat zou ik maar doen als ik jou was,’ zei ze met een glimlach. ‘Want anders moet ik je doodschieten!’